

RAKVERE GÜMNAASIUMI ÕPPEKAVA

1. ÜLDSÄTTED

- (1) Rakvere Gümnaasiumi õppekava on Rakvere Gümnaasiumi õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
- (2) RG õppekava tekst on kooli õpetajate toas ja kooli koduleheküljel kõigile asjasthuvitatuile kättesaadav.
- (3) Õpetaja koostab RG õppekava üldosa ja ainekava alusel igal õppeaastal töökava kõikidele klassidele, kus ta õpetab. Klassi töökavas täpsustatakse kooli ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja – materjale ning õpetajatevahelist koostööd.
- (4) RG õppekavas on üldosa ja ainekavad.
- (5) RG õppekava üldosas esitatakse:
 - 1) kooli õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
 - 2) kooli õppesuunad;
 - 3) kooli õppekorraldus, A-, B-, C- võõrkeelte valiku põhimõtted;
 - 4) läbivad teemad, nende käsitlemise põhimõtted;
 - 5) pädevuste kujundamine kooliastmeti;
 - 6) kooli tunnijaotusplaan klassiti ja õppesuundades;
 - 7) hindamise korraldus, kooli poolt läbi viidavad tasemetööd ja eksamid;
 - 8) õpilaste nõustamine, õpiabi osutamine (logopeedi töö põhimõtted, psühholoogi töö, sotsiaalpedagoogi töö)
 - 9) kooliraamatukogu osa õpilaste õppe- ja kasvatusalases tegevuses;
 - 10) klassivälise tegevuse põhimõtted;
 - 11) klassijuhatajatöö põhimõtted ja nõuded klassijuhatajatundidele;
 - 12) klassiekskursioonide ja õppekäikude jaotus tulenevalt ainekavadest ja õpilaste vanusest;
 - 13) lastevanematega tehtava koostöö osa õpilaste õppe- ja kasvatustegevuses;
 - 14) nõuded õpetaja töökavale;
 - 15) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.
 - 16) ainekavades esitatakse klassiti:
 - 1) aine õppe-eesmärgid;
 - 2) kasutatav kirjandus;
 - 3) teemad ja põhimõisted;
 - 4) oskused ja õpitulemused;
 - 5) kontroll ja hindamine.

2. RAKVERE GÜMNAASIUMI ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

2.1. RG õppekava lähtealus

- (1) RG õppekava koostamisel on lähtunud põhikooli ja gümnaasiumi riiklikust õppekavast ja koolikollektiivi kokkuleppes kooli õppesuundade ja eripära kohta, arvestades lastevanemate ja õpilaste soove ning vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.
- (2) RG õppekava ülesanne on toetada õpilaste kujunemist Eesti riigi kodanikekeks, kes seisavad eesti rahvuse ja kultuuri säilimise ja arengu eest, toetavad Eestis elavate rahvusvähemuste kultuurilist identiteeti, Eestis elavate rahvaste vastastikust mõistmist ja koostööd ning arvestavad Eesti suundumust integreeruda Euroopas.
- (3) RG õppekava õppe- ja kasvatusesmärkide määratlemisel on peetud silmas järgmist:
 - 1) inimese areng selle terviklikkuses on kooli kõrgeim siht ja väärtus;
 - 2) muutuvmas maailmas erinevate maailmakäsitustega kokku puutudes määratleb inimene end, võtab endale vastutuse oma elukäigu kujundamise eest;
 - 3) kõige tähtsam on õppida õppima, sest kiiresti teisenevas maailmas vananevad teadmised kiiresti;
 - 4) soov areneda ja õppida, võime analüüsida omaenese ja teiste kogemusi, koostööoskused, käitumiskultuur ning eetilisus loovad eeldused elus toimetulekuks ning muutuvmas maailmas orienteerumiseks;
 - 5) elukestev õpe võimaldab üksikisikul ja ühiskonnal väärikalt toime tulla kiiretest ja vastuolulistest arengutest tulenevate väljakutsetega;
 - 6) üldhariduslik õpe toetab kodanikuühiskonna arengut.

2.2. RG õppe- ja kasvatusesmärgid

Kooli õppe ja kasvatuses üldesmärk on isiksuse kujunemine, kes:

- 1) suhtub heasoovlikult kaasinimestesse, austab nende vabadust ja väärikust;
- 2) soovib ja oskab teha konstruktiivset koostööd;
- 3) toetab aktiivselt ühiskonna demokraatlikku arengut;
- 4) austab ja järgib seadusi, on teadlik oma kodanikukohustustest ja -vastutusest;
- 5) tunneb end oma rahva liikmena, kodanikuna, tunneb end seotuna Euroopa ja kogu inimkonnaga;
- 6) tunneb ja austab oma rahva kultuuri, omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub neisse eelarvamustevabalt ning lugupidavalt;
- 7) hoiab loodust, elab ja tegutseb keskkonda ning loodusressursse säästes;
- 8) usaldab ennast, on väärikas ja enesekriitiline;
- 9) tunneb end vastutavana oma elukäigu eest;
- 10) juhindub oma valikutes ja tegudes eetika alusväärtustest: inimelu pühadus, vägivallast hoidumine, vabadus, õiglus, ausus, vastutus;
- 11) on tundlik esteetiliste väärtuste suhtes, kujundab oma ilumeelt;
- 12) väärtustab terveid eluviise, arendab oma vaimu ja keha;
- 13) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele;
- 14) püüab mõista asjade tähendust, nähtuste põhjusi ja seoseid, on motiveeritud õppima ja oskab õppida;
- 15) tuleb toime muutuvmas õpi-, elu- ja töökeskkonnas;
- 16) mõistab töö vajalikkust inimeste ja ühiskonna arengus; on valmis otsima endale sobivat tööd.

Kooli õppe- ja kasvatusetegevuse olulisemateks eesmärkideks loeme seda, et õpilane kujuneks isiksuseks, kes

- oskab ning mõistab vajadust teha tööd ja õppida;
- mõtleb kriitiliselt, loovalt ja loogiliselt;
- suudab iseseisvalt valida, otsustada ja vastutust kanda;
- oskab suhelda, käitub tolerantselt ja olukorrale sobivalt.

Koolis on tähtsustatud sellised individuaalse töö vormid nagu aineolümpiaadid ja uurimistöö. Üheteistkümnendas klassis on uurimistöö kursus, mis lõpeb uurimistöö kaitsmisega komisjoni ees (eksam). Uurimistöid kantakse ette ka traditsioonilistel õpilaskonverentsidel.

2.3. RG õppekava põhimõtted

Kooli õppekava koostamisel, kooli ja klassi tasandil õpetust kavandades ja tegelikus õppeprotsessis lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- 1) luuakse tingimused kõigi õpilaste ja iga õpilase arengu toetamiseks ning kaasatakse õpilane ja lapsevanem (eestkostja, hooldaja), õpilase õpiteed puudutavate küsimuste arutamisse ja selle üle otsustamisse;
- 2) kehtestatakse üldised nõuded kõigile õpilastele, õpetust varieeritakse õpilaste erinevatest võimetest ja haridusvajadustest lähtuvalt;
- 3) tähtsustatakse õpilase õpihuvi hoidmine ja toetamine;
- 4) õppesisus on esindatud inimkonna, Euroopa, Eesti, sh Eestis elavate rahvusvähemuste kultuur;
- 5) õppe- ja kasvatusprotsess pakub mitmekesiseid õpikogemusi, õpetus on süstemaatiline ja terviklik, õpetuslik ja kasvatuslik aspekt on tasakaalustatud;
- 6) õppimisel-õpetamisel on keskne probleemide tõstatamine ja lahendamine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine; teadmisi käsitatakse ajas arenevate ja muutuvatena;
- 7) õppekava on avatud pidevaks edasiarendamiseks ja korrigeerimiseks vastavalt muutustele ühiskonnas ja teadustes.

3. KOOLI ÕPPESUUNAD

- (1) RG õppesuundadeks põhikoolis on
 - 1) inglise keele süvaõpe alates 2. klassist, kusjuures vastav 1. klass komplekteeritakse lastevanemate valikut ja kooliküpsusvestluse tulemusi arvestades. Inglise keele ja B- võõrkeele õppimisel kaasnevad seejuures lisatundidega riiklikus õppekavas esitatud õpitulemustele ja õppesisule täiendavad õpitulemused ja õppesisu.
 - 2) teine õppesuund on määratud kooliastmeti teatud õppeainete süvendatud õpetamise kaudu. Süvendatud õpetamine toimub lisatundides või ringitundides. Lisatundidega ei kaasne riiklikus õppekavas esitatud õpitulemustele ja õppesisule täiendavaid õpitulemusi ja õppesisu. Lisatunnid võimaldavad aineõpetajal õpitulemuste saavutamiseks vajalike meetodite valiku kaudu pöörata süvendatud tähelepanu üld- ja valdkonnapädevuste saavutamiseks.
- (2) I kooliastme lisatunnid on A-võõrkeel, matemaatika, kunst, kehaline kasvatus, loodusõpetus. Inglise keele õppesuunal A ja B võõrkeel ning matemaatika
- (3) II kooliastme lisatunnid on eesti keel, A ja B võõrkeel, matemaatika, kunst. Inglise keele õppesuunal A- ja B-võõrkeel, matemaatika.
- (4) III kooliastme lisatunnid on eesti keel, B-võõrkeel, matemaatika, geograafia ja bioloogia. Inglise keele õppesuunal inglise keel, matemaatika, geograafia ja bioloogia.
- (5) RG õppesuunad gümnaasiumis on

- 1) **matemaatika-füüsika õppesuund.** Õppekavasse on lisatud kirjanduse, A- ja B-võõrkeele, matemaatika, füüsika, keemia ja informaatika kursused, lisaks praktikatunnid matemaatikas ja füüsikas. Selle õppekava omandanu peaks suuremate raskusteta suutma edasi õppida seal, kus on vajalikud matemaatikaalased oskused, loogiline mõtlemine ja füüsikateadmised.
- 2) **inglise keele õppesuund,** mis jätkab inglise keele süvaklassi traditsioone. Õppekavasse on lisatud eesti keele ja kirjanduse, inglise keele ja kirjanduse, B- ja C-võõrkeele kursused. Lõpetanul peaks olema hea väljendusoskus inglise keeles, ta võiks vabalt selles keeles edasi õppida. (Inglise keele õppesuunda vastuvõtt lõpetati aastal 2008.)
- 3) **majanduse õppesuund,** mille õppekavas on riiklikule vähimale kursuste arvule lisatud mõni kursus kõiki põhiaineid, see on kirjandust, A- ja B-võõrkeelt ning matemaatikat. Suurem osa valikkursusi tuleneb aga Eesti Ärikoolituse õppekavast. Lõpetajal on algteadmised Eesti ja maailma majanduse korraldusest, juhtimisest ning raamatupidamisest.
- 4) **matemaatika-inglise keele õppesuund,** mille õppekavasse on lisatud matemaatika, inglise keele, eesti keele ja informaatika kursused. Õppekava omandanu loob endale hea baasi edasiõppimiseks järgnevas astmes. (Matemaatika-inglise keele õppesuunda vastuvõtt lõpetati aastal 2008.)
- 5) **keelte õppesuund,** mille õppekavas on A- ja B-võõrkeele lisakursused ning C-võõrkeel. Valikkursusena võib õppida neljandat võõrkeelt. Lisakursused on ka eesti keeles, kirjanduses, ajaloo, matemaatikas.

4. KOOLI ÕPPEKORRALDUS, A-, B-, C- VÕÕRKEELTE VALIKU PÕHIMÕTTED

4.1. RG õppekorralduse alused

- (1) Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli ekskursiooni või õppekäiguna.
- (2) Kool rakendab üldjuhul tavapäraselt hajaõpet.
- (3) Kasutusel on ainetes kabinetid, meediaklass. Koolil on 2 arvutiklassi, võimla.
- (4) Kool töötab 3 õppehoones. Lisaks põhihoonele ja abihoonele Vabaduse tn 1 on kasutada tööruumid Vene Gümnaasiumi hoones Tallinna tänaval (seal õpivad 1.-6. klassid). Osa kehalise kasvatus tunde toimub linna võimlas Võimla tn 1, Kastani tn spordikeskuses. Kooli hoovis on kunstmurukattega staadion.
- (5) Teatud õppetundideks jagunevad klassi õpilased gruppidesse:
 - 1) inglise keele süvaõppe klassis jagunevad õpilased 3.-9. klassis inglise keel tundideks kolmeks grupiks, kui klassis on 30 või rohkem õpilast;
 - 2) ülejäänud juhtudel (kui palgafond võimaldab) moodustatakse kaks gruppi siis, kui õpilasi on 25 või rohkem
 - võõrkeelte tundideks;
 - poisid ja tüdrukud kehalise kasvatus tundideks;
 - poisid ja tüdrukud tööõpetuse ja käsitöö tundideks alates 5. klassist;
 - matemaatika-füüsika õppesuuna õpilased matemaatika ja füüsika praktika tundideks;
 - arvutitundideks vastavalt vajadusele.
- (6) Õppe- ja kasvatusesmärkide täitmist toetab õppekeskkond, kus:
 - 1) õpilaste, õpetajate, kooli juhtkonna ja lastevanemate omavahelised suhted põhinevad lugupidamisel ning demokraatial;

- 2) on olemas õppekava elluviimiseks vajalikud õppevahendid ja -materjalid;
- 3) järgitakse tervisekaitse- ja ohutusnõudeid.

4.2. A-, B-, C- võõrkeeled

2.–6. klass

A-keel inglise keel

B-keel vene või saksa keel

7.–9. klass

A-keel inglise või saksa keel

B-keele inglise-, saksa- või vene keel

10.–12. klass

A-keel inglise või saksa keel

B-keel saksa- või vene keel

C-keele õppimine on võimalik ainult inglise keele ja keelte õppesuunas vastavalt varemõpitud keelele kas vene või saksa keel. Võimalusel saab valida ka hispaania või prantsuse keele vahel.

5. LÄBIVAD TEEMAD, NENDE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

5.1. Läbivad teemad õppekavas

- (1) Läbivate teemade õpetamise eesmärk on kujundada teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumisnorme valdkondades, millel on kokkupuutepunkte paljude õppeainetega.
- (2) Läbivad teemad on:
 - keskkond ja säästev areng;
 - tööalane eneseteostus ja sihipärane tegevus selle nimel;
 - infotehnoloogia ja meediaõpetus;
 - turvalisus.
- (3) Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu kooli tegevuse kaudu: ainekavade, kooli ürituste, kooli mikrokliima, juhtimise ja majandamise kaudu. Eelistatud on õppevormide mitmekesisus, õppimine kogemuse kaudu: rühmatööd, projektid, ekskursioonid, arutelud, individuaalsed ülesanded, kodutööd, loovülesanded jne. Õpetaja isiklik eeskuju hoiakute ning töö- ja suhtlemisoskuste osas omab määravat tähtsust.

5.2. Keskkond ja säästev areng

- (1) Keskkonda ja säästvat arengut käsitletakse kolmest aspektist: looduskeskkond, sotsiaalne keskkond, sh majanduskeskkond ja kultuurikeskkond. Teema õpetamisega seatakse eesmärk kujundada õpilaste keskkonnateadlikkust, kasvatada keskkonnahoidlikku tarbijat. Kujundatakse pädevusi elada pidevalt muutavas keskkonnas nii, et ka järgmistel põlvkondadel säilib võimalus kasutada ressursse. Arendatakse õpilaste sotsiaalseid oskusi demokraatlikus ühiskonnas toimetulekuks.
- (2) Läbiva teema *keskkond ja säästev areng* õpetamisega taotletakse, et õpilane:
 - omandab teadmisi loodusest kui terviklikust süsteemist ja inimese, kultuuri ning sotsiaalse keskkonna vastastikustest seostest, nende sõltuvusest looduslikest eeldustest ja kohalikest tingimustest;

- teadvustab inimese sõltuvuse loodusvaradest ja -ressurssidest;
- teadvustab keskkonna- ja globaalprobleeme, on keskkonnaküsimustega tegelemisel vastutustundlik;
- teadvustab sotsiaalse keskkonna mitmetahulisust;
- mõistab ja hindab keskkonda säästvat eluviisi;
- omandab keskkonda hoidvad väärtushinnangud ja käitumisnormid, osaleb keskkonnaettevõtmistes.

(3) Läbiva teema *keskkond ja säästev areng* õpetamisega kujundatavad pädevused:

3. klassi lõpetaja:

- tunneb huvi looduse vastu;
- suhtub loodusesse ja kaasinimestesse austusega;
- oskab näha inimtegevuse mõju loodusele, teadvustab end tarbijana;
- hoiab oma kodukoha loodust ja ehitisi;
- tunneb oma koduümbruse keskkonnaprobleeme, püüab toimida keskkonda hoidvalt ning vältida enda ja teiste tervise kahjustamist.

6. klassi lõpetaja:

- omab teadmisi loodusest kui osasüsteemide tervikust;
- teab loodusvarade ja energia säästva kasutamise vajadusest;
- tunneb kodukoha ja Eesti keskkonnaprobleeme, teab keskkonnast tingitud tervisehäireid ja nende ennetamise võimalusi;
- oskab hinnata enda ja teiste keskkonda mõjutavat tegevust ja käitumist, näeb inimestevaheliste suhete osa sotsiaalse keskkonna kujundamises;
- oskab hinnata oma vee- ja elektritarbimist, korrigeerib oma käitumis- ja tarbimisharjumusi keskkonnahoidlikel eesmärkidel;
- esitab ja põhjendab oma keskkonda puudutavaid seisukohti;
- on motiveeritud osalema kooli keskkonnaettevõtmistes;
- suhtub austusega teistesse kultuurikeskkondadesse;
- väärtustab säästvat tarbimisviisi.

Põhikooli lõpetaja:

- väärtustab looduslikku mitmekesisust;
- oskab hinnata keskkonna esteetilist väärtust;
- tunneb loodus- ja keskkonnakaitse aluseid;
- mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid;
- mõistab, et looduskeskkond on inimühiskonna arengu alus;
- oskab hinnata inimtegevuse võimalusi ja tagajärgi erinevates looduslikes tingimustes, eelistab keskkonnasõbralikke tooteid ja materjale;
- omab teadmisi kohalikest, regionaalsetest ja globaalsetest keskkonnaprobleemidest;
- oskab kujundada arvamust keskkonnatemaatika kohta, seda põhjendada, keskkonnaprobleemide üle arutleda ja väidelda;
- kasutab keskkonda puudutavat teavet kriitiliselt ja loovalt;
- tunneb oma kodanikuõigusi ja -kohustusi ning piiranguid keskkonnaküsimustega tegelemisel;
- toimib keskkonda, sh sotsiaalset keskkonda säästvalt, oskab vältida ja vähendada keskkonda kahjustavat tegevust.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- väärtustab mitmekesisist looduslikku, sotsiaalset ja kultuurikeskkonda;
- mõistab säästva, jätkusuutliku arengu ideed;
- mõistab looduslike ja ühiskondlike protsesside vahelisi seoseid;
- omab teadmisi lokaalsetest, regionaalsetest ja globaalsetest keskkonna- ja sotsiaalprobleemidest, nende tekke sotsiaal-majanduslikest ja kultuurilistest põhjustest;
- omab teadmisi kohalike, rahvuslike ja rahvusvaheliste organisatsioonide koostööst keskkonna- ja sotsiaalprobleemide ennetamisel ja lahendamisel;

- omab teadmisi keskkonnavalastest rahvusvahelistest konventsioonidest;
- tegutseb seadusi ja keskkonnapoliitikat arvestavalt;
- oskab ajalist perspektiivi arvestades hinnata inimtegevuse mõju elukeskkonna seisundile; mõistab oma vastutust ressursside säästva kasutajana;
- suhtub vastutustundlikult oma elukeskkonda, oskab kujundada ja vajadusel taastada tervislikku elukeskkonda;
- oskab vajadusel tegelda keskkonnaprobleemidega kodanikualgatuse korras;
- mõtleb keskkonnaprobleemide lahendamisel kriitiliselt ja loovalt, mõistab, et keskkonnaprobleemidesse suhtutakse erinevalt, püüab leida konsensust erinevate seisukohtade vahel;
- mõistab ettevõtluse rolli globaalmaajanduses ja ettevõtete vastutust keskkonna- ja sotsiaalsete probleemide lahendamise eest.

5.3. Tööalane karjäär ja selle kujundamine

- (1) Kutsesuunitlustöö eesmärgiks koolis on aidata õpilastel omandada teadmisi iseendast, töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust. Karjääri planeerimist vaadeldakse elukestva muutuste, õppimise ja otsustamise protsessina.
- (2) Läbiva teema *tööalane karjäär ja selle kujundamine* õpetamisega taotletakse, et õpilane:
 - tutvub erinevate ametite/elukutsetega, saab teavet muutustest töömaailmas ning nendest lähtuvatest tulevikuprognosidest;
 - teadvustab oma huvid, võimed, oskused, mis võimaldab adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
 - arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, meeskonna- ja infotööoskusi jm, et kujundada valmisolek töömaailma sisenemiseks, elukestvaks õppimiseks ning karjääriotsuste tegemiseks.
- (3) Läbiva teema *tööalane karjäär ja selle kujundamine* õpetamisega kujundatavad pädevused kooliastmeti :

3. klassi lõpetaja:

- mõistab töö tähtsust;
- mõistab töö ja elukutse seoseid;
- teab isa ja ema (hooldajate, pereliikmete) ameteid;
- teab kodukohas esinevaid ameteid ning mõistab nende tähtsust;
- oskab kasutada raha lihtsamates tehingutes ning teab raha ja töötasu seoseid;
- suudab järgida koostegutsemise reegleid;
- osaleb oma klassi kutsesuunitlusalastes ettevõtmistes.

6. klassi lõpetaja:

- on õppinud tundma erinevaid elukutseid;
- mõistab erinevate elukutsete vajalikkust ühiskonnale;
- mõistab teadmiste ja hariduse seost elukutsetega;
- tegeleb oma huvide ja võimete uurimisega;
- mõistab suhtlemis- ja koostööoskuste vajalikkust.

Põhikooli lõpetaja:

- on kujundamas realistlikku pilti iseendast (huvid, võimed, isiksuseomadused, väärtushinnangud, oskused);
- oskab hinnata oma eeldusi, soove ja võimalusi karjäärivalikute tegemisel;
- tunneb huvi haridustee jätkamise võimaluste vastu, oskab selle kohta infot koguda,

süsteematiseerida ja analüüsida;

- omab teadmisi kohaliku tööturu kohta;
- mõistab hariduse, elukutsete ja ametite vahelisi seoseid;
- mõistab ameti ja eluviisi vahelisi seoseid;
- mõistab töömaailma muutumise ja eluaegse õppimise kontseptsiooni;
- oskab karjääriotsuste tegemisel näha alternatiive.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- mõistab muutuva töömaailma kontseptsiooni;
- jälgib kohaliku ja rahvusvahelise tööturu tendentse;
- mõistab tööturul toimuva seotust sotsiaalsete, poliitiliste ja majandusprotsessidega;
- tunneb huvi erinevate elukutse jaoks vajalike omaduste ja oskuste ning nende kujundamise viiside vastu;
- oskab leida huvipakkuvat infot elukutsete, ametite ja haridusvõimaluste kohta;
- oskab teha esialgseid pikema- ja lühemaajalisi karjääriplane, analüüsides oma isiksuse omadusi ning oskusi, väärtushinnanguid ja edukriteeriume;
- oskab tööd otsida ja tööjõuturul konkureerida, on huvitunud nende oskuste edasiarendamisest (CV koostamine, info leidmine vabade töökohtade kohta, käitumine tööintervjuul jne);
- omab esmaseid teadmisi tööseadusandlusest (tööleping, töötaja õigused ja kohustused, töölepingu lõpetamine jne);
- oskab vajadusel abi saamiseks spetsialisti poole pöörduda (kutsenõustaja, psühholoog, arst jne);
- mõistab oma osa ja vastutust karjääriotsuste tegemisel.

5.4. Infotehnoloogia

(1) Infotehnoloogia kasutamise oskus on üks põhilisi töö tõhustamise vahendeid, sellest on saanud kaasaegse infoühiskonna oluline kirjaoskus, mille riigi arengu ja kodanike sotsiaalse mobiilsuse tagamiseks peavad omandama kõik õpilased. Kool võib õpetada informaatikat ka eraldi õppeainena, kuid see ei asenda infotehnoloogiat ainekavu läbiva teemana.

(2) Läbiva teema *infotehnoloogia* õpetamisega taotletakse, et õpilane:

- mõistab infotehnoloogia kasutamise seostuvaid majanduspoliitilisi, sotsiaalseid ja eetilisi aspekte;
- omandab infotehnoloogiavahendite iseseisva kasutamise oskused.

(3) Läbiva teema *infotehnoloogia* õpetamisega kujundatavad põhikooli ja gümnaasiumi lõpetaja pädevused:

Põhikooli ja gümnaasiumi lõpetaja:

- oskab vilunult ja efektiivselt käsitseda arvuti sisendseadmeid (hiir, klaviatuur), väljundseadmeid (printer, monitor) ja püsimaluseadmeid (diskett, CD-ROM, kõvaketas);
- tunneb ja oskab kasutada operatsioonisüsteemi graafilist kasutajaliidest;
- oskab kasutada kohtvõrku ja hallata oma dokumendifaile;
- oskab infotehnoloogiast rääkides kasutada korrektset emakeelset terminoloogiat, kirjeldada lihtsamaid tark- ja riistvaraga seotud probleeme;
- käitub infotehnoloogiat kasutades eetiliselt ja korrektselt, on teadlik infotehnoloogia väärkasutuse tagajärgedest;
- käsitseb riist- ja tarkvara vastutustundlikult ja säästvalt;
- oskab kirjeldada infotehnoloogia rolli ühiskonnas ja selle tähtsust kutsevaliku seisukohalt;

- kavandab, loob ja esitab infotehnoloogia abil nii iseseisvalt kui ka koostöös kaasõpilastega esteetiliselt vormistatud sisukaid tekste, multimeedia esitlusi, kuulutusi jms;
- kasutab infotehnoloogiat efektiivselt informatsiooni hankimiseks ja õppimisega seotud eesmärkidel suhtlemiseks, valib antud ülesande/probleemi lahendamiseks sobiva vahendi;
- mõistab Internetist leitud info kriitilise hindamise vajalikkust (õigsuse, sobivuse, ammendavuse ja objektiivsuse aspektidest);
- oskab infotehnoloogia abil teha lihtsamat statistilist analüüsi (sagedused, keskmised, diagrammid).

5.5. Meediaõpetus

(1) Meediaõpetusega antakse tervikpilt meediaga seotud põhitõdedest, kujundatakse pädevused meedias orienteerumiseks. Kasvatatakse kriitilist meediatarbijat, kes ei lase ennast manipuleerida ning kel on vajadus ja harjumus endale meediast vajalikku teavet hankida. Meediaõpetust läbiva teemana õpitakse III kooliastmes ja gümnaasiumis.

(2) Läbiva teema *meediaõpetus* õpetamisega taotletakse, et õpilane:

- õpib nägema seoseid meedia osade vahel, meedia funktsioneerimise põhjusi ja tagajärgi;
- eristab avalikku ja privaatset elusfääri, omandab teadmised nende toimimise printsiipidest;
- õpib meedias orienteeruma, meediat lugema, vaatama ja kuulama; näeb inimeste asendit ja rolle tänapäeva meediasüsteemis;
- omandab oskuse meedia manipuleerimist läbi näha;
- kujundab vajaduse ja harjumuse suhelda erinevate meedialiikidega: trükimeediaga, elektroonilise meediaga, suulise meediaga;
- omandab teadmised erinevate meediatekstide funktsioonidest ja ehitusest ning oskused ise olulisemaid meediatekste koostada.

(3) Läbiva teema *meediaõpetus* õpetamisega kujundatavad pädevused

Põhikooli lõpetaja:

- oskab eristada meediaväljaandeid: kohalikku ja üleriigilist ajakirjandust, üldväljaandeid ja eriväljaandeid, teabe- ja meelelahutusajakirjandust ning oskab sellele vastavalt erinevaid meediaväljaandeid kasutada;
- oskab tajuda ja lahus hoida tegelikkust ja kujutusmaailma, avalikku ja privaatset elusfääri;
- oskab lugeda, kuulata ja vaadata kõige olulisemaid meediažanreid ja leida nende põhisõnumit: uudist, arvamslugusid, meelelahutust, praktilist infot;
- oskab vaadata ja mõista fotosid ja illustratsioone ajakirjanduses;
- oskab selekteerivalt ajalehte lugeda;
- oskab kasutada meediat praktilise teabe allikana: eristada reklaami toimetuse materjalist ja leida reklaamist talle vajalikku teavet;
- oskab kasutada elektroonilist meediat: mõistab, et Internet on avalik sfäär, oskab leida Internetist vajalikku teavet, kasutada portaale ja ajalehtede Interneti-väljaandeid;
- tunneb meedia põhilisi eetikareegleid ja oskab ära tunda nende rikkumist.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- oskab eristada erinevale auditooriumile määratud tekste ja väljaandeid ning nende

funktsioone: kohalik/üleriigiline meedia; üldväljaanded ja spetsialiseeritud väljaanded, teave ja meelelahutus;

- saab aru, kes on meedia taga: kes on omanikud, allikad, meediapersoonid jne, oskab seostada meediast saadavat teavet nende persoonidega;
- oskab eristada ja lahus hoida faktilist ja kujutusmaailma, avalikku ja privaatset elusfääri, uudist ja arvamust, teavet ja meelelahutust;
- teab, millised on kesksete meediaväljaannete, žanrite, saadete jne põhieesmärgid ja ülesehitusreeglid, oskab neid lugeda, kuulata, vaadata ja analüüsida;
- oskab vaadata ja analüüsida fotosid, illustratsioone, teabegraafikat;
- oskab kasutada elektroonilist meediat: kommenteerida Internetis olevat teavet ja seda ise Internetti üles seada;
- saab aru, milliste vahenditega lehte kujundatakse ja küljendatakse;
- oskab koostada keskseid meediažanre: uudist, kommentaari, portreed, arvustust, reportaaži, olemuslugu, probleemartiklit;
- oskab suhelda ajakirjanikuga: teab oma õigusi ja kohustusi meedia suhtes;
- tunneb meedia põhilisi demagoogia- ja manipuleerimisvõtteid, oskab neid tegelikult tekstis ära tunda.

5.8. Turvalisus

- (1) Turvalisuse teema on suunatud ohu ennetamisele ning hädaolukordades õige käitumise kujundamisele. Ohuna käsitatakse nii looduskeskkonnast kui ka inimeste, sh inimese enda väärast käitumisest tulenevaid ohtusid. Kujundatavad pädevused puudutavad õnnetuste ennetamist, uimastipreventsiooni ja liiklust ning käitumist nende valdkondade probleemidega kokkupuutel.
- (2) Läbiva teema *turvalisus* käsitlemisega taotletakse, et õpilane:
 - õpib ennetama ja vältima ohuolukorda sattumist;
 - õpib käituma ja tegutsema võimalikus ohuolukorras;
 - õpib tundma ohuallikate olemust ja võimalikku tekkemehhanismi;
 - õpib kasutama enesekaitsevahendeid;
 - teadvustab seaduste vajalikkust turvalisuse korraldamisel ning seaduste täitmise tähtsust; teab, et seaduste rikkumisele järgneb vastutusele võtmine;
 - kujundab tauniva hoiaku uimastite tarbimise suhtes;
 - omandab teadmised ning oskused uimastitega seotud situatsioonides toimetulekuks;
 - teab oma õigusi ja kohustusi liiklusolukordades nii jalakäijana kui ka liiklusvahendi juhina, kujundab hoiaku turvaliselt liigelda.
- (3) Läbiva teema *turvalisus* käsitlemisega kujundatavad pädevused

3. klassi lõpetaja:

 - teab hädaabi numbrit, oskab ohust teatada;
 - teab, kuidas koolis teavitatakse ohust, kooli väljapääsude asukohti, oskab hoonest evakueeruda;
 - teab tuleohutusmärkide tähendust ja tuletõrje päästevahendite asukohti;
 - teab tulekahjude tekke sagedasemaid põhjusi, tulekahjude võimalikke tagajärgi ja ennetamise võimalusi;
 - teab looduslikke ohte;
 - oskab käituda veekogudel ja basseinis;
 - oskab käsitseda majapidamis- ja olmeelektronikat ning -seadmeid;
 - teab mürgistest ainetest ja kiirgusohutudest, oskab neid vältida;
 - oskab ennast kaitsta päikesepõletuse eest;
 - oskab käituda tundmatute asjadega;

- teab lõhkekehade kaasnemise ohte, oskab õigesti käituda lõhkekeha leiu korral;
- teab, et pommiähvarduse tegemine on kuritegu;
- mõistab, et igäüks vastutab ise oma käitumise eest;
- teab, et ravimeid kasutatakse vastavalt ettekirjutusele;
- teab, et on olemas tervist ohustavaid aineid, oskab neist keelduda;
- tunneb käitumisreegleid tänaval, saab aru liiklusreeglite vajalikkusest;
- oskab valida tee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- tunneb sõidukite ja jalakäijate liiklemise iseärasusi märjal, libedal, lumisel teel;
- teab ohtusid oma kooliteel, oskab neid kirjeldada, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- teab jalgrattaga sõitmise nõudeid, oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluisudega sõitmiseks turvalist kohta;
- teab turvavahendite kasutamise vajalikkust ning oskab neid kasutada.

6. klassi lõpetaja:

- oskab aidata ohtu sattunud inimesi, nii et oleks tagatud iseenda ohutus;
- oskab tulekahju korral käituda ning kasutada esmaseid tulekustutusvahendeid;
- teab, kuidas tulekahju tekib ja areneb, teab tulekahju kustutamise põhireegleid;
- teab kütteseadmete tuleohutusnõudeid, oskab teha tuld küttekoldes ja looduses (metsas, põllul, aias jne);
- teab ujumisel ja veesõidukite kasutamisel vajalikke ohutusnõudeid, oskab kasutada päästevahendeid;
- tunneb enamlevinud ohtlike ainete ja kiirguse toimet tervisele;
- teeb vahet looduslike ja tehiskiirgusallikate vahel, tunneb rahvusvahelist kiirgusohumärki;
- teab olmekemikaalide mõju inimorganismile;
- teab pommiähvardusega kaasnevat reaalselt ohtu, oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- teab pommiähvarduse tegemisega kaasnevat vastutusest;
- teab pürotehniliste vahendite kasutamise kaasnevat võimalikust ohust;
- teab, et suitsetamine, alkoholi jt uimastite tarbimine on tervisele kahjulik ja ebaseaduslik;
- teab, et uimastite tarvitamise ja müügiga seotud seadused on loodud inimese tervise ja turvalisuse kaitseks, suhtub uimastitega seotud tegevustesse kui seadusega keelatuks;
- teab, et sõltuvuse kujunemine on protsess, mis mõjutab üksikindiviidi ja tema peret;
- teeb kaalutletud otsuseid ja käitub kehtestavalt uimastitega seotud situatsioonides, suhtub välisesse mõjudesse kriitiliselt;
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
- teab liiklusmärkide tähendusi;
- teab reguleerimata ristmiku ületamise reegleid nii jalakäijana kui ka juhina (jalgratturina, mopeedijuhina);
- teab, et pidurdus- ja peatumisteede pikkus sõltub sõiduki kiirusest, tee- ja ilmastikuoludest (vihm, lumi, jää);
- teab liiklustraumade põhjusi, oskab kasutada turvavahendeid.

Põhikooli lõpetaja:

- oskab hinnata leegist, kuumusest ja suitsust tekkivat ohtlikku olukorda;
- teab, kuidas ja millega erinevaid põlenguid kustutatakse; oskab väikseid tulekoldeid kustutada;
- teab tuleohutuse tagamiseks rakendatavaid meetmeid;
- teab esmaabi põletuse ja mürgituse korral;
- oskab ohtlike ainete kokkupuutumisel end kaitsta nende tervist kahjustava toime

eest;

- teab, kuidas käituda suurõnnetuse korral;
- teab ioniseeriva kiirguse mõju elusorganismidele, selle kasutusalasid; tunneb ioniseeriva kiirguse eest kaitsmise meetodeid;
- teab tervist tugevdavaid ja tervist kahjustavaid tegureid ning terviseriske, stressiga toimetuleku võimalusi;
- teab uimastite kuritarvitamise tagajärgi;
- käitub uimastitega seotud situatsioonides vastutustundlikult; oskab ära tunda uimastist põhjustatud käitumist, toetada kaaslast uimastiprobleemide ilmnemisel;
- teab jalakäija ja sõitja kohustusi, käitub neile vastavalt;
- teab, millised on juhi kohustused ning õigused;
- teab nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile;
- oskab tegutseda õnnetuse korral.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- laiendab ja süvendab põhikoolis omandatud teadmisi, õpib hindama ohuteguri suurust, teadvustab õnnetuse ahelreaktsiooni võimalikkuse;
- teadvustab, et ohutusnõuete täitmine vähendab hädaolukorra tekke tõenäosust ja suurendab turvalisust;
- väärtustab inimese tervist ja elukeskkonda, õpib õigesti hindama võimalikke ohtusid, oskab hädaolukorda sattudes rakendada oma teoreetilisi teadmisi;
- oskab kasutada esmaseid tulekustutusvahendeid;
- teab tulekahju arengut ja tagajärgi (tulekahju, põlemisproduktid, plahvatus), kustutamise ohutusreegleid;
- oskab tulekahju korral tegutseda, teisi aidata ja juhendada, anda esmaabi tulekahjus kannatanule;
- teab, kuidas ohtlike ainete kasutamine tööstuses mõjutab keskkonda (happevihmad jms);
- teab ohtlike ainete tähistuse põhimõtteid;
- teab suurõnnetuste korral rakendatavaid meetmeid;
- teab kiirguse kasutusalasid meditsiinis, tööstuses jm, erinevust looduslikest ja tehisallikatest saadavate kiirgusdooside vahel, inimorganismi kiirguskahjustusi;
- teab tuumaõnnetuste korral rakendatavaid kaitsemeetmeid;
- teab sõltuvuskäitumise olemust, uimastisõltuvuse ravi võimalusi;
- teab, et uimastite kasutamine muudab isiksust ning on riskifaktor peresuhetes, sh ohustab tulevase lapse tervist;
- tunneb uimastitega seotud õigusakte.

6. PÄDEVUSTE KUJUNDAMINE KOOLIASTMETI

(1) Pädevus on teadmistel, oskustel ja väärtustel põhinev suutlikkus teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida.

(2) RG õppekava taotleb õpilastel üldpädevuste, õppeainepädevuste ja valdkonnapädevuste kujundamist.

(3) Õpetaja töökava koostamise ja selle elluviimise kaudu loob õpetaja tingimused kooli õppekavas määratud pädevuste saavutamiseks

6.1. Üldpädevus

(1) RG õppekava taotleb õpilastel järgmiste üldpädevuste kujunemist:

- 1) õpipädevus – suutlikkus tõhusaid õpistrateegiaid ning sobivat õpistiili kasutades

juhtida oma õpitegevust: end õppimisele häälestada, motiveerida, otsida vajalikku teavet, omada ülevaadet oma teadmistest, suhestada oma teadmised teiste inimeste looduga ja luua uus teadmised, seirata ja hinnata oma mõtte- ja õpitegevust;

2) tegevuspädevus – suutlikkus näha probleeme ja neid lahendada, oma tegevusi kavandada, seada tegevuseesmärke ja näha ette oodatavaid tulemusi, valida tegevusvahendeid, tegutseda, hinnata oma tegevuste tulemusi; koostööoskused;

3) väärtuspädevus – suutlikkus tajuda oma seotust teiste inimestega, oma ja muude rahvaste kultuuriga, loodusega, inimese looduga, hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohalt;

4) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, mõtestada oma tegevusi ja käitumist ühiskonnas, kujundada end isiksusena.

(4) Üldpädevused kooliastmeti:

I kooliastme lõpuks õpilane:

1) suhtub endasse positiivselt;

2) on viisakas, täidab lubadusi;

3) suhtub hoolivalt asjadesse, sest teab, et need on loodud inimeste tööga;

4) käitub loodust hoidvalt;

5) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest, tahab olla terve;

6) tahab olla aus ja õiglane, mõistab *oma-võõras-ühine* tähendust;

7) mõistab, et inimeste soovid ja võimalused on erinevad, tunnustab kaaslaste õigust olla erinev;

8) teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida;

9) hindab oma perekonda, klassi ja kooli, oskab olla hea kaaslane;

10) tunneb ja austab oma kodupaika, kodumaad, riiki, Eesti riikluse sümboleid ja nendega seostuvaid käitumisreegleid; teab oma rahvuslikku kuuluvust, suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;

11) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest;

12) oskab ilu märgata ja hinnata;

13) hindab loovust, tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;

14) püüab konflikte rahumeelselt lahendada;

15) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid, nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada, lugeda lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;

16) oskab ohutult liigelda, vältida ohtlikke olukordi, ohuolukorras abi kutsuda; teab, kuhu oma murega pöörduda;

17) oskab käivitada ja kasutada lihtsamaid arvutiprogramme;

18) oskab õppida üksi ja koos teistega, paaris ja rühmas; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;

19) oskab koostada päevakava ja seda järgida, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ja puhkamise vahel;

20) oskab end häälestada õppeülesandega toimetulemisele, oma tegevusi õppeülesande täitmisel mõtestada.

II kooliastme lõpuks õpilane:

1) teab oma tugevaid ja nõrku külgi, püüab selgusele jõuda oma huvides ja püüdlustes;

2) on leidnud endale sobiva harrastuse, omab üldist ettekujutust töömaailmast;

3) peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne, tunneb vastutust oma tegude eest;

4) on seaduskuulekas, järgib ühiselu norme;

5) tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi, mõistab kompromisside vajalikkust;

6) suhtub inimestesse eelarvamusteta; seisab iseene ja teiste väärkuse eest, hoidub vägivallast;

- 7) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena, õpilasena; püüab leida lahendusi kodus, koolis ja sõpruskonnas tekkinud probleemidele;
- 8) tunnetab end oma rahvuse liikmena, oma riigi kodanikuna;
- 9) suhtub lugupidavalt teistesse rahvastesse ja nende kultuuridesse;
- 10) väärtustab kunstiloomingut, soovib end kunstivahendite abil väljendada;
- 11) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 12) väärtustab säästvat eluviisi;
- 13) oskab teha koostööd, täidab rühmas erinevaid rolle;
- 14) tunnustab ja aitab kaaslast, hindab enese ja kaaslaste töö tulemusi;
- 15) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida vajalikku teavet erinevatest allikatest, teavet tõlgendada, kasutada, edastada;
- 16) oskab teha vahet faktil ja arvamusel, tunneb ja kasutab lihtsamaid *põhjus-tagajärg-, eesmärk-vahend*-seoseid nähtuste kirjeldamisel ja seletamisel;
- 17) oskab kasutada arvutit ja Interneti suhtlusvahendina, oskab arvuti abil vormistada tekste;
- 18) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, tunneb õpivõtteid, oskab neid kasutada vastavalt õppeülesande iseärasustele;
- 19) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata, oma eksimusi näha ja tunnistada, oma tegevust korrigeerida;
- 20) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta.

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on adekvaatse enesehinnanguga, tunneb oma võimeid, huvisid, kavandab neist lähtuvalt oma õpitee, arvestades ka tööturu suundumusi;
- 2) on avatud enesearendusele;
- 3) on oma riigi lojaalne kodanik, omab põhiteadmisi ühiskonnast ning riiklusest, nende toimimisest, kodanikuõigustest ja -kohustustest; teab, et seaduste mittetundmine ei vabanda õiguserikkumist;
- 4) austab väärikust ja inimõigusi, hoidub vägivallast, oskab sellele vastu seista;
- 5) väärtustab maailma kultuurilist mitmekesisust, oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas;
- 6) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, oskab hinnata kunsti ja soovib end kunstivahendite abil väljendada;
- 7) väärtustab säästvat eluviisi; oskab näha inimtegevuse mõju loodusele;
- 8) väärtustab terveid eluviise, hoolitseb oma vaimse ja füüsilise tervise eest;
- 9) oskab õppida: seada õppimise eesmärged, valida ja kasutada sobivaid õpivõtteid, hinnata oma õpitegevust;
- 10) oskab näha põhiseoseid looduses, looduse, inimtegevuse ja tehnoloogia seoseid;
- 11) tunneb tähtsamaid sotsiaalse manipuleerimise viise, mõistab meediatekstidele kriitilise lähenemise vajalikkust;
- 12) oskab nähtusi, olukordi ja probleeme analüüsida ja üldistada, selle tulemusi oma tegevuse kavandamisel, valikute tegemisel ja hindamisel rakendada;
- 13) püüab teha teadlikke valikuid, näha ette valiku tagajärgi;
- 14) oskab üldjoontes kavandada ühistegevuse eesmärged ja eesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi, jaotada tööülesandeid, koostada ajakava;
- 15) oskab iseseisvalt kasutada arvutit õppimis- ja töövahendina, on omandanud põhikooliõpetaja tehnoloogiaalased pädevused;
- 16) oskab suhelda, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, rühmas arutleda;
- 17) oskab oma arvamust kujundada, põhjendada, kaitsta, vajadusel muuta;
- 18) oskab kasutada eri märgisüsteeme informatsiooni vastuvõtmiseks, talletamiseks, tõlgendamiseks, edastamiseks ja loomiseks;

19) tunneb uurimistöö ja arendusprojektide koostamise algtõdesid ja oskab neid vajadusel rakendada.

Gümnaasiumi lõpetades õpilane:

- 1) suudab hinnata oma taotlusi, arvestades oma võimeid ning võimalusi;
- 2) on teadlik erinevatest töövaldkondadest, tööturu suundumustest; oskab hankida teavet edasiõppimise ja tööleidmise võimaluste kohta; kavandab oma karjääri;
- 3) on seaduskuulekas, käitub väärikalt, järgib inimõigusi ja Eesti Vabariigi seadusi;
- 4) on kujundanud oma kodanikupositiooni, tunnetab end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja globaalses kontekstis;
- 5) vastutab oma valikute, otsustuste, endale võetud kohustuste eest, austab teiste inimeste ja iseenda vabadust, on suveräänne isiksus;
- 6) teab globaalprobleeme, oma kaasvastutust nende lahendamise eest; oskab vältida ja vähendada keskkonda kahjustavat tegevust;
- 7) elab tervislikult, oskab hoida, vajadusel taastada oma vaimset ja füüsilist vormi;
- 8) saab aru, et inimelu on püha;
- 9) hindab kultuuri, omab ettekujutust euroopaliku kultuuri põhivaldkondadest ja -perioodidest;
- 10) väärtustab oma rahvuskultuuri, näeb seda euroopa ja teiste rahvaste kultuuri kontekstis;
- 11) soovib end kunstivahendite abil väljendada;
- 12) väärtustab säästva ja jätkusuutliku arengu ideed, omab väljakujunenud loodusteaduslikku maailmapilti;
- 13) oskab ette näha võimalikku edu ja ebaedu, konflikte vältida ja lahendada; käituda tolerantsetl;
- 14) oskab vastu seista sotsiaalsele manipuleerimisele;
- 15) oskab kasutada erinevaid õpistrateegiaid;
- 16) oskab valida ja kasutada eri märgisüsteeme informatsiooni vastuvõtmiseks, talletamiseks, tõlgendamiseks, edastamiseks, loomiseks ja vahetamiseks;
- 17) mõtleb kriitiliselt, oskab oma mõtte- ja tegevuskäiku analüüsida ning hinnata; kasutab kriitilist mõtlemist mis tahes seisukoha üle otsustamisel;
- 18) oskab argumenteeritult väidelda;
- 19) oskab koostada uurimistööd ja projekti, neid esitleda;
- 20) oskab kasutada arv

6.2. Õppeainepädevus

Õppeainepädevus kujuneb saavutatud õpitulemuste alusel. Taotletavad õppeainepädevused määratletakse ainekavades.

6.3. Valdkonnapädevus

- (1) Valdkonnapädevused kujunevad üldpädevuste ja õppeainepädevuste ning õpetuse integratsiooni tulemusena.
- (2) RG toetab järgmiste valdkonnapädevuste kujunemist:
 - 1) looduspädevus – suutlikkus orienteeruda elus- ja eluta looduse nähtustes, nendega seonduvates seaduspärasustes, loodusteaduslikes teadmistes ja mõtteviisides; loodushoidlik ellusuhtumine. Looduspädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena loodusõpetus, geograafia, bioloogia, keemia, füüsika, läbiv teema *Keskkond ja säästev areng*;
 - 2) sotsiaalne pädevus – suutlikkus orienteeruda ühiskonnaelus; kaasaja ning mineviku ühiskondlike nähtuste ja arengute mõistmine, valmisolek toetada demokraatlikke

muudatusi ühiskonnas. Sotsiaalse pädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena ühiskonnaõpetus, ajalugu, geograafia, inimeseõpetus, kirjandus, kunst, muusika; läbivad teemad *Keskkond ja säästev areng, Turvalisus ning Tööalane karjäär ja selle kujundamine*;

3) refleksiooni- ja interaktsioonipädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast ja inimestevahelisi suhteid vastavalt kultuurinormidele, valida sobivat käitumisviisi, järgida terveid eluviise, lahendada iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme. Refleksiooni- ja interaktsioonipädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena inimeseõpetus, kehaline kasvatus, ühiskonnaõpetus, ajalugu, filosoofia, kirjandus, geograafia, bioloogia, läbivad teemad *Turvalisus ning Tööalane karjäär ja selle kujundamine*;

4) kommunikatiivne pädevus – suutlikkus keele vahendusel mõista, talletada, edastada, vahetada, tõlgendada ja luua tekste. Kõige laiemalt tähendab kommunikatiivne pädevus suutlikkust suhelda erinevates situatsioonides ning teemadel suulises ja kirjalikus vormis. Pädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena eesti (vene) keel, kirjandus, võõrkeeled; kõik õppeained oma mõistestiku ja tekstidega, läbiv teema *Infotehnoloogia ja meedia*;

5) tehnoloogiapädevus – suutlikkus mõista tehnoloogia arengust tingitud muutusi inimeste töö- ja eluviisis, toimida kaasaja kõrgtehnoloogilises maailmas, olla säästlik ressurside kasutaja. Pädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena tööõpetus, loodusained, matemaatika, ajalugu, ühiskonnaõpetus, läbivad teemad *Keskkond ja säästev areng, Tööalane karjäär ja selle kujundamine ning Infotehnoloogia ning meedia*;

6) kultuuripädevus – suutlikkus orienteeruda kultuuris, nautida kunstiloomingut, kasutada kunstivahendeid loominguliseks eneseväljenduseks ja -teostuseks. Kultuuripädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena kirjandus, eesti (vene) keel, võõrkeeled, ajalugu, muusika, kunst, tööõpetus, kehaline kasvatus, läbiv teema *Infotehnoloogia ning meedia*;

7) matemaatikapädevus – suutlikkus opereerida mis tahes objektidega sel viisil, et vaadeldakse nende vahelisi suhteid ja nende mudeleid formaliseeritult. Matemaatikapädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena matemaatika, loodusõpetus, füüsika, keemia, läbiv teema *Infotehnoloogia ning meedia*.

8. RAKVERE GÜMNAASIUMI TUNNIJAOTUSPLAAN KLASSITI JA ÕPPESUUNDADES

- (1) RG õppkavaga kehtestatud tunnijaotusplaani alusel koostatakse igaks õppeaastaks kooli kõigi klasside ja õppesuundade tunnijaotusplaani vastavalt kooli võimalustele.
- (2) Õppeaastaks kehtestatud tunnijaotusplaani peab arvestama riiklikus õppekavas kehtestatud norme ega tohi olla õpilase jaoks nõrgem kui antud tunnijaotusplaani.
- (3) Gümnaasiumi osa uus tunnijaotusplaani kehtib õpilase jaoks kolm õppeaastat, st et üldreeglina ei muudeta tunnijaotusplaani õpingute keskel.
- (4) Põhikooli inglise keele õppesuunas on õpilasel võimalus õppida mõnda ettenähtud ainet suuremas mahus väljaspool kehtestatud tunnijaotust.
- (5) Põhikooli 7.-9.klassi õpilasel on võimalik pärast õppetunde õppida vastavalt oma eelteadmiste arvutikursust eesmärgiga saavutada põhikooli lõpuks ettenähtud infotehnoloogiaalased pädevused. Õpingutest osavõtt kajastub ka klassipäevikus ja õpilase tunnistusel.

Tunnijaotusplaani õppekava LISANA

9. HINDAMISE KORRALDUS, KOOLI POOLT LÄBIVIIDAVAD TASEMETÖÖD JA EKSAMID

9.1. Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamise põhimõtted, tingimused ja kord

- (1) Rakvere Gümnaasiumi hindamise korraldus lähtub Haridus- ja Teadusministeeriumi 16. novembri 2006 määrusest nr 41.
- (2) Õpitulemuste hindamine on osa õppe- ja kasvatusprotsessist. Teadmiste ja oskuste hindamisel lähtutakse õpilasele kohaldatud riikliku õppekavaga ja selle alusel koostatud kooli õppekavaga nõutavatest teadmistest ja oskustest.
- (3) Teadmiste ja oskuste hindamise eesmärk on:
 - 1) anda tagasisidet õpilase õpiedukusest ja toetada õpilase arengut;
 - 2) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, toetada edasise haridustee valikut;
 - 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
 - 4) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel.
- (4) Õppeveerandi või kursuse algul teeb vastava aine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaines nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi ning järelevastamise korra.
- (5) Õppeveerandi või kursuse jooksul on aineõpetaja kohustatud kontrollima aine omandamise taset ning andma õpilastele tagasisidet.
- (6) Õpilasel on õigus saada vastavalt klassi- või aineõpetajalt teavet oma hinnete kohta.
- (7) Õppeveerandi või kursuse õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde (kontrolltööd) aeg kavandatakse kooskõlastatult õpilastega ja kantakse kontrolltööde graafikusse.
- (8) Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele.
- (9) Õppeaine veerandi-, kursuse-, aasta- ning kooliastmehinne on kokkuvõttev hinne.
- (10) Kui õpilasele on vastavalt haridus- ja teadusministri 8. detsembri 2004. a määrusele nr 61 «Individaalse õppekava järgi õppimise kord» koostatud individuaalne õppekava, arvestatakse hindamisel individuaalses õppekavas sätestatud erisusi.

- (11) Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetöele, pannakse õppeaine aastahinne või kooliastmehinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- (12) Veerandi- ja kursusehinne pannakse välja õppeveerandi või kursuse lõpul (reeglina 2–3 päeva varem) õppeveerandi või kursuse jooksul saadud hinnete alusel. Kokkuvõttev hinne ei pea olema perioodi jooksul saadud hinnete aritmeetiline keskmine.

9.2. Kokkuvõttev hindamine 1.–3. kooliastmes

- (1) 1.–3. kooliastmes hinnatakse õpilase õpitulemusi vastavas õppeaines kokkuvõtvalt veerandi- ja aastahindega.
- (2) 1. klassis hinnatakse õpilasi I ja II veerandi lõpus sõnaliselt. III ja IV veerandi lõpus pannakse numbrilised hinded.
- (3) Õppeaines, mida õpitakse ühe nädalatunniga, pannakse veerandihinded välja II ja IV veerandi lõpus kahe eelnenud õppeveerandi jooksul saadud hinnete alusel.
- (4) Õppeaine aastahinne pannakse välja õppeveerandi hinnete alusel.
- (5) Kui õppeaine veerandihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse aastahinde väljapanekul antud õppeveerandi vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk» (“1”).
- (6) Selleks, et aidata põhikooli õpilasel, kelle veerandihinne on “puudulik” (“2”) või “nõrk” (“1”) või on jäetud hinne välja panemata, omandada nõutavad teadmised ja oskused, organiseerib kool koostöös lapsevanemaga sobiva tugisüsteemi (igapäevategevuse korrigeerimine nõustamise abil, individuaalne õppekava, logopeediline abi, sotsiaalpedagoogi, psühholoogi abi jm). Tugisüsteemi tegevust koordineerib klassijuhataja.
- (7) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite perioodi algust, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane on jäetud täiendavale õppetöele.

9.3. Kokkuvõttev hindamine gümnaasiumiastmes

- (1) Gümnaasiumiastmes hinnatakse õpilase õpitulemusi vastavas õppeaines kokkuvõtvalt kursuse- ja kooliastmehindega.
- (2) Kursusehinne pannakse välja kursuse jooksul saadud hinnete alusel kursuse lõpus (reeglina 2–3 päeva varem).
- (3) Kooliastmehinne pannakse välja õppeaine viimase kursuse lõpus kõigi eelnevate kursusehinnete alusel enne õppeperioodi lõppu.
- (4) Õppeaines, milles õpilane on jäetud täiendavale õppetöele, pannakse kooliastmehinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu.
- (5) Õppeaines, milles õpilane sooritab riigieksami ja mis toimub enne õppeperioodi lõppu, pannakse kooliastmehinne välja enne riigieksamit.
- (6) Kui kursusehinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse õppeperioodi lõpus ja/või kooliastmehinde väljapanekul antud kursuse vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele “nõrk”.

9.4. Kasutatav hindedüsteem

- (1) 1. klassi I poolaastal kasutatakse õpilaste hindamisel sõnalisi hinnanguid “tubli”, “hästi”, “püüa paremini”.
- 1.1 Sõnaline hinnang “tubli” antakse õpilasele, kelle suuline vastus, kirjalik või praktiline töö, praktiline tegevus või selle tulemus vastab täiel määral õppekava nõuetele.

- 1.2 Sõnaline hinnang “hästi” antakse õpilasele, kelle suuline vastus, kirjalik või praktiline töö, praktiline tegevus või selle tulemus vastab üldiselt õppekava nõuetele, kuid esineb väiksemaid eksimusi.
- 1.3 Sõnaline hinnang “püüa paremini” antakse õpilasele, kelle õpitulemused on üldiselt õppekava nõuetele vastavad, kuid esineb puudusi ja vigu.
- (2) Õpilasi hinnatakse alates 1. klassi III veerandist numbriliselt viiepallisüsteemis järgmiselt:
- 2.1 Hindega «5» («väga hea») hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi õpitulemus), kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «5», kui õpilane on saanud 90–100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- 2.2 Hindega «4» («hea») hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «4», kui õpilane on saanud 70–89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- 2.3 Hindega «3» («rahuldav») hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «3», kui õpilane on saanud 45–69% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- 2.4 Hindega «2» («puudulik») hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «2», kui õpilane on saanud 20–44% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- 2.5 Hindega «1» («nõrk») hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «1», kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (3) Kui kursuse- või veerandihinne jääb välja panemata, tähistatakse see e-koolis märgiga “0”. Tegemata töö märk on T, arvestatud töö märk on A.
- (4) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, võib vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega “nõrk”.

9.5. Käitumise ja hoolsuse hindamine

- (1) 1.–3. kooliastmel hinnatakse õpilase käitumist ja hoolsust iga veerandi lõpus, aasta lõpus pannakse kokkuvõttev hinne.
- (2) Gümnaasiumiastmes hinnatakse ainult käitumist ja hinne pannakse kaks korda aastas: jaanuaris ja õppeaasta lõpus.
- (3) Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetes: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
- (4) Käitumist ja hoolsust hinnatakse hinnetega «eeskujulik», «hea», «rahuldav» ja «mitterahuldav».
- (5) Õpilane viiakse üle järgmisse klassi, olenemata käitumise ja hoolsuse aastahindest.
- (6) Õppenõukogu koosolekul õpilase mitterahuldava käitumise arutamisel on nõutav õpilase ja lapsevanema (eestkostja) kohalolek.

9.6. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord

- (1) Kui suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega «puudulik» või «nõrk» või on tähistatud märgiga T,

antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks reeglina kahe tööädala jooksul pärast hinde kandmist e-kooli või õpilase naasmist õppetööle.

- (2) Kui tegemata töö (tähistatud märgiga T) ei ole tähtjaks järele vastatud, muudab õpetaja selle hindeks „nõrk“ („1“).
- (3) Hindeid „1“ ja „2“ (sealhulgas ka kursusehindeid) saab gümnaasiumis järele vastata ainult hindele „3“. Hindega „3“ hinnatakse õpitulemust, kui see vastab vähemalt punktis 2.3 esitatud nõuetele. Tegemata tööd (T) võib parandada märgile „A“.
- (4) Järelevastamise korra teeb aineõpetaja õpilastele teatavaks õppeaasta algul ja täpsustab (vajadusel korrigeerib) veerandi või kursuse alguses.
- (5) Järelevastamise aja lepib iga õpilane aineõpetajaga isiklikult kokku.
- (6) Gümnaasiumiosas võib õpetaja rakendada korra, mille kohaselt õpilasel on õigus järele vastata üks kord.
- (7) Gümnaasiumiosas peab õpilane järele vastama kursused, mis on hindamata või hinnatud hinnetega „nõrk“ või „puudulik“. Seda saab reeglina teha ainult järgneva kursuse jooksul. Järelevastamise aeg ja maht lepitakse kokku aineõpetajaga.
- (8) Esimese poolaasta viimast hinnatud kursust saab järele vastata kevadvaheaja lõpuni. Erandina võib järelevastamise aega pikendada mõjuval põhjusel (arstitõend, õppimine välismaal) juhtkonna loal.

9.7. Täiendavale õppetööle jätmise ning selle läbiviimise tingimused ja kord

- (1) Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu.
- (2) Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
- (3) Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid.
- (4) Täiendav õppetöö toimub aineõpetaja koostatud kava järgi.
- (5) Täiendava õppetöö tulemusi kontrollib ja hindab aineõpetaja.
- (6) 1.–3. kooliastmes jäetakse õpilane täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt veerandihinnetest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk».
- (7) Gümnaasiumi 10. või 11. klassi õpilane jääb täiendavale õppetööle õppenõukogu otsusel õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamiseks. Täiendava õppetöö ajal saab reeglina järele vastata õppeaasta viimast kursust.
- (8) Gümnaasiumiosas ei saa esimesel poolaastal hindega „nõrk“ või „puudulik“ hinnatud või hindamata jäänud kursusi täiendava õppetöö ajal järele vastata.
- (9) Täiendavale õppetööle ei jäeta gümnaasisti, kui talle on õppeaasta jooksul pandud kolmes või enam aines üle poolte kursusehinnetena välja „nõrgad“ või „puudulikud“. Õpilane kustutatakse nimekirjast.
- (10) Täiendava õppetöö tulemusi arvestatakse õpilasele aastahinde või kooliastmehinde väljapanekul ning gümnaasiumiõpilase üleviimisel 11. või 12. klassi.
- (11) 12. klassi õpilase võib jätta erandkorras õpilase avalduse alusel õppenõukogu otsusel täiendavale õppetööle, kui tema kooliastmehinne on jäänud välja panemata. Kooliastmehinne pannakse välja pärast täiendavat õppetööd, mis peab reeglina lõppema antud aine riigieksami ajaks.
- (12) Täiendav õppetöö lõpetatakse reeglina 22. juuniks, erandina 30. augustiks.

9.8. Järgmise klassi üleviimine

- (1) Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu.

- (2) 1.–3. kooliastme õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, viiakse üle järgmise klassi enne õppeperioodi lõppu.
- (3) Õpilane, kes on jäetud täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 30. augustiks, reeglina 22. juuniks.
- (4) 1.–3. kooliastme õpilane, kellele on koostatud individuaalne õppekava, viiakse üle järgmise klassi vastavalt erisustele, mis on näidatud individuaalses õppekavas.
- (5) Kui 1.–3. kooliastme õpilasele ei ole võimalik välja panna rahuldavat aastahinnet, võib õppenõukogu põhjendatud otsusega erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines pandud välja aastahinne «puudulik» või «nõrk», täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.
- (6) Reeglina ei jäeta klassikursust kordama gümnaasiumiastmes õppivaid õpilasi.
- (7) Gümnaasiumiastme õpilane viiakse üle järgmisesse klassi, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - kõik õppeperioodi jooksul saadud kursusehinded on vähemalt "rahuldavad";
 - üleminekuksamid sooritatud vähemalt hindele „rahuldav“;
 - kõik välja pandud kooliastmehinded on hinnatud vähemalt hindele „rahuldav“.

9.9. Põhikooli lõpetamine

- (1) Õppenõukogu otsusega antakse lõputunnistus neile põhihariduse omandanud õpilastele, kelle õppeainete aastahinded on vähemalt "rahuldavad" ning kes on kõik lõpueksamid sooritanud positiivselt.
- (2) Riikliku õppekava järgi õppinud põhikoolilõpetajale, kellel on ühes või kahes õppeaines aasta- või lõpueksamihinne "nõrk" või "puudulik" või kes ei ole suutnud täiendavat õppetööd või korduseksamit sooritada vähemalt hindele "rahuldav", võib lapsevanema kirjaliku avalduse alusel õppenõukogu otsusega anda põhikooli lõputunnistuse.
- (3) Täiendav õppetöö korraldatakse pärast eksamisessiooni lõppu.

9.10. Gümnaasiumi lõpetamine

- (1) Gümnaasiumi lõputunnistuse annab kool õppenõukogu otsuse alusel 12. klassi õpilastele, kelle õppeainete kooliastmehinded on vähemalt "rahuldavad" ja kes on kõik sooritatud lõpueksamid sooritanud positiivselt.
- (2) 12. klassi õpilasele antakse klassitunnistus, kui ta ei ole täitnud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimusi gümnaasiumi lõputunnistuse andmiseks.

9.11. Hinde ja hinnangu vaidlustamine.

- (1) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teada saamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendusega.
- (2) Hinde või sõnalise hinnangu vaidlustamise korral teeb kooli direktor otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

9.12. Koolis läbi viidavad tasemetööd, arvestused ja eksamid

- (1) Tasemetöö hinnet arvestatakse veerandi ja kursusehinde väljapanekul, kuid see ei määra veerandi- või kursusehinnet.
- (2) Üleminekuexami hinnet arvestatakse aastahinde väljapanekul võrdselt veerandi- või kursusehindegaga ja märgitakse eraldi tunnistusele.
- (3) 1. ja 2. klassis on tasemetööd eesti keeles ja matemaatikas.
- (4) 3. klassis on riiklikud tasemetööd.
- (5) 4. ja 5. klassis on tasemetööd eesti keeles ja matemaatikas.
- (6) 6. klassis on riiklikud tasemetööd eesti keeles, matemaatikas ning veel ühes riigi määratud aines.
- (7) 7. klassis on tasemetöö geograafias.
- (8) 8. klassis on kooli määratud eksam (aine ja vormi teatab kooli juhtkond 2. õppeveerandi jooksul).
- (9) 9. klassis on põhikooli lõpueksamid.
- (10) 10. klassis on tasemetööd matemaatikas ja eesti keeles.
- (11) 11. klassis on üleminekuexami uurimistöö (alates 2009/2010. õa).
- (12) 12. klassis on lõpueksamid.
- (13) Majanduse õppesuunas on kohustuslikud järgmised eksamid:
 - 11. klassis organisatsiooniline käitumine (2008/2009. õa); majanduse alused (alates 2009/2010)
 - 12. klassis turundus ja majandusarvestus, mida arvestatakse koolilõpueksamitena (2008/2009. ning 2009/2010. õa); majanduse komplekseksam, mida arvestatakse koolilõpueksamina (alates 2010/2011. õa)

10. ÕPILASTE NÕUSTAMINE JA ÕPIABI OSUTAMINE

Õpilase nõustamine ja õpiabi aitavad luua tingimusi õpilase võimetekohaseks arendamiseks ja õppimiseks. Rakvere Gümnaasiumi õpilastel on võimalik saada õpiabi järgmistes vormides:

- **Individuaalsed ja/või grupikonsultatsioonid aineõpetajatelt, klassijuhatajalt**

- **Psühholoogi nõustamine**

Koolipsühholoog nõustab õpilasi individuaalselt ja grupiviisiliselt klassides: abistab valikute ja otsuste tegemisel, eneseteadvuse kujunemisel, isikliku elu ja õppetöoga seotud probleemide lahendamisel, suhtlemisoskuste omandamisel, õpioskuste omandamisel, enesehinnangu korrigeerimisel, kutse- ja karjääriplaneerimisel, kriisisituatsioonist väljatulemisel.

Vajadusel ja kooskõlastatult aineõpetaja või õppealajuhatajaga külastab õpilase tunde vaatlusmeetodi rakendamiseks.

Koolipsühholoog nõustab lapsevanemaid ja vajadusel õpetajaid, selgitades neile lapse õppimist ja käitumist mõjutavaid tegureid ning abistades uute kasvatusvõtete ja lahenduste leidmisel lapse normaalse isiksusliku arengu toetamisel ning oma igapäevaelu ja kohustustega toimetulemisel.

- **Sotsiaalpedagoogi nõustamine**

Sotsiaalpedagoog töötab sotsiaalvõrgustiku ühe lülina, lahendamaks sotsiaalprobleeme koostöös kooli juhtkonna, psühholoogi, klassijuhatajate, lastevanemate ja teiste lastega tegelevate ametkondadega.

Sotsiaalpedagoogi töövaldkonda kuulub koolikohustuse mittetäitmise, koolivägivalla, narkomaania jms. ärahoidmine ning nende probleemidega tegelemine; vajadusel väga tihe koostöö lastevanematega õpilase lähikonnas. Eesmärgiks on leida olemasolevad ressursid ja riskid.

- **Logopeedi konsultatsioonid**

Logopeedi töö eesmärgiks on koostöös lapsevanemate ja õpetajatega aidata kaasa õpilaste õige kirja- ja kõnekeele kujunemisele.

Kooli logopeed viib koolis läbi kõneravitunde 1.-6. klassini, erandjuhtudel ka vanemate klasside õpilastele. Kõneravi vajavad õpilased selgitab logopeed välja laste suulise ja kirjaliku kõne (diagnooseteütused, loovtööd) uurimisega. Kõneravi tundides käivad õpilased, kellel on õigekirjaraskused (düsgraafia), lugemisraskused (düsleksia), hääldepuuded või muud kõnepuuded. Kõneravi viiakse läbi nii rühma (6-8 õpilast) kui ka individuaaltundidena.

- **Individaalne õppekava** on hariduslike erivajadustega I–XII õpilase jaoks koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arendamiseks.

- **Koduõpe** on tervislikel põhjustel õpilase elukohas või haiglas koolikohustuse täitmiseks toimuv õppekavakohane õpe.

- **Tugiõpilastegevus** on tugisüsteem, mis põhineb samaealiste toetuse põhimõttel. Tugiõpilane on vabatahtlik õpilane, kes soovib tegutseda kooli heaks ja aidata teisi õpilasi. Nende tegevus parandab kooli sotsiaalset kliimat, takistades kiusamist, lahendades tüliküsimusi ning edendades sallivust.

- **Tunnitahu klass** on õppekoht ainetunnis korda rikkuvale õpilasele, et tagada õpetajatele tunni läbiviimiseks rahulikumat tingimused, võimaldada õpilasele õpivõimalus rahulikumas klassis, võimaldada õpilasele individuaalset õpiabi (osutab tunnirahu klassi õpetaja), saavutada paremaid õpitulemusi. Tunnirahu klass kindlustab eeldused õpitööks nii klassile kui ka tunnirahu klassi saadetavale õpilasele.

- **Kooliarsti ja -õe vastuvõtud** meditsiiniliseks nõustamiseks.

11. KOOLIRAAMATUKOGU OSA ÕPILASTE ÕPPE- JA KASVATUSALASES TEGEVUSES

Kooli raamatukogu tegevuse eesmärk on kaasa aidata kooli põhieesmärkide saavutamisele, luua tingimused paremate õpitulemuste saamiseks, aidata kaasa isiksuse kujundamisele.

Raamatukogu

- arendab õpilaste iseseisva töö oskusi ja lugemishuvi;
- tegeleb laste lugemise arendamisega igapäevase laenutustöö käigus nii individuaalselt kui ürituste kaudu;

- korraldab raamatukogutunde, kirjandus- ja muid raamatuüritusi (raamatunäitused, uudiskirjanduse või teemakirjanduse ülevaated, konkursid, kohtumised kirjanikega jne);
- tutvustab uudiskirjandust, teatmestut, auvistekogu ja juhendab selle kasutamist;
- juhendab referaatide või uurimistöde tarvis kirjanduse otsingut nii juhtivate raamatukogude elektronkataloogist kui Internetist, vastab teatmepäringutele.

12. KLASSIVÄLISE TEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Klassivälisel tegevusel on väga oluline koht kooli õppe-ja kasvatustöö eesmärkide saavutamisel.

Klassiväliline töö:

- aitab ühendada akadeemilist õppimist praktiliste oskustega;
- aitab kaasa õpilaste füüsilise, vaimse, sotsiaalse ja emotsionaalse küpsuse saavutamiseks;
- on tahtekasvatus;
- on tunde kasvatus;
- aitab arendada õpilaste juhtimisoskusi.

Klassiväliline tegevus koolis hõlmab

- ringide tööd;
- kooli traditsiooniliste ürituste korraldamist;
- tunnivälisest ainealast tööd;
- maakondlikest üritustest osavõttu;
- osalemist üleriigilistes projektides;
- näituste korraldamist;
- õpilasmavalitsuse juhendamist.

Ringide töö

Ringide töös lähtutakse sellest, et

- õpitu oleks abiks kooli ürituste läbiviimisel (tähtpäevad, aktused, ainenädalad, spordivõistlused);
- oleks võimalik kooli esindada maakonna üritustel (laulu-ja tantsupeod, spordivõistlused, kunstinäitused).

Rakvere Gümnaasiumil on traditsiooniks ellu kutsuda laulukoore (segakoor, lastekoor, mudilaskoor) ja rahvatantsurühmi. Spordiringidest on eelistatumad pallimängud.

- annaks võimaluse laiendada õpilase silmaringi, soodustaks sõnalis-keelelist arengut, väärtushinnangute kujunemist (noorte poliitikute klubi, näitering).

Kooli traditsioonilised üritused on järgmised:

- 1. september – teadmiste päev;
- ekskursioonid Peterburgi;
- õpetajate päev;
- kooli sünnipäev;
- kooli sünnipäeva tähistamiseks tõrviku-teatejooks;
- Jaan Paku muusikapäev;
- kadri ja mardipäev;
- õppeveerandite lõpuaktused;

- liikumisrühmade pidu;
- jõulupeod;
- Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine (pidulik rongkäik Vabadussõjas langenute mälestusmärgi juurde, aktused);
- emakeele päeva tähistamine;
- kevadpidu;
- viimase koolikella päevad põhikooli ja gümnaasiumi lõpetajatele;
- põhikooli ja gümnaasiumi lõpuaktused.

Tunniväline ainealane töö

Eesmärgiks on populariseerida ainet, õppida paremini tundma aine omapära, pakkuda ainehuvilistele võistlusmomente. Korraldatakse

- ainepäevi /nädalaid /kuid;
- olümpiaade;
- õppekäike;
- näitusi;
- õpilaskonverentse;
- loenguid ja kohtumisi.

Õpilasesindus

- Aitab kujundada ja hoida sidet kooli pedagoogilise kollektiivi ja õpilaskonna vahel.
- Õpilasesinduse kaudu omandab suur hulk õpilasi juhtimis- ja organiseerimiskogemusi.
- Õpilasesinduse kaudu saavad õpilased kaasa rääkida kooliprobleemide lahendamisel.

Õpilasesinduse juhil on õigus osaleda õpilasi otseselt puudutavatel õpetajate aruteludel, kooli õppenõukogu ja hoolekogu töös.

13. KLASSIJUHATAJATÖÖ PÕHIMÕTTED JA NÕUDED KLASSIJUHATAJATUNDIDELE

- (1) Klassijuhatamine aitab kaasa klassi õppe- ja kasvatustöö juhtimisele, õpilaste õpetajate ja lastevanemate tegevuse koordineerimisele klassi õpilaste õpetamisel ja kasvatamisel, selle tegevuse analüüsimisele ja hindamisele.
- (2) Klassijuhataja seisab hea klassi kui terviku ja kui koolikollektiivi osa kujunemise eest. Ta aitab kaasa turvalise õpikeskkonna ja õpilaste ning õpetajate üksteist toetavate töösuhete kujunemisele.
- (3) Klassijuhatajat abistavad õpilaste seast valitud klassivanem ja lastevanemate esindaja.
- (4) Klassijuhatajatundide ajal viiakse läbi järgmisi üldkogunemisi:
 - kooli kodukorra nõuded;
 - ohutusnõuded;
 - aktuaalsed ja päevakajalised teemad.
- (5) Klassijuhataja konkreetsed, antud klassist lähtuvad kasvatusesmärgid ja –ülesanded on kirjas iga klassijuhataja töökavas. Iga klassikollektiiviga igal õppeaastal vesteldakse järgmistel teemadel:
 - kooli kodukord;
 - õppeaasta tööjaotus, eksamite korraldust, tasemetööd, klassi/kooli lõpetamine;
 - ohutusnõuete täitmine liikluses;
 - käitumine ohu korral (tulekahju, pommiähvardus, jms);

- käitumine erinevates avalikes kohtades ja olukordades (teatris, kohvikus, kontserdil, muuseumis, ekskursioonidel, kirikus, ametiasutustes, peol, aktusel, tähtsamatel perekondlikel sündmustel, jm);
 - RG ajalugu;
 - klassi õppekava;
 - kooli hoidmine;
 - inimestevahelised suhted, kõnekultuur;
 - edasiõppimisvõimalused;
 - õppimisstrateegiad;
 - vastutus ja kohusetunne;
 - ajalehetund (nädal ajalehes, maailm meedias, jms);
 - enesekasvatusest;
 - tervislikud eluviisid;
 - konfliktiga toimetulek;
 - mina ja minu karjäär.
- (6) Eelkõige klassijuhataja töö ja tema aineõpetajatega tehtava koostöö tulemusena kujunevad õpilasel vajalikud valdkonnapädevused.
- (7) Klassijuhatamine aitab välja selgitada õpilaste huve ja kalduvusi ning klassijuhataja koostöös aineõpetajatega annab nõu nende arendamiseks.
- (8) Klassijuhatajate tulemusena saavad õpilased klassikoosolekute läbiviimise, protokollimise ja juhatamise oskused.
- (9) Klassijuhataja eestvedamisel analüüsitakse klassi õpilaste õppeedukust, antakse hinnang käitumisele ja hoolsusele, tehakse kokkuvõtted puudumistest, analüüsitakse puudumiste põhjuseid.
- (10) Klassijuhataja suunamisel ja toetusel organiseeritakse klassi õppekäike ja - ekskursioone, korraldatakse teatri ja kontserdi ühiskülastusi, viiakse läbi klassiõhtuid.

14. KLASSIEKSKURSIONIDE JA ÕPPEKÄIKUDE SOOVITUSLIK JAOTUS TULENEVALT AINEKAVADEST JA ÕPILASTE VANUSEST

Õppekäigud ja ekskursioonid on soovituslikud ning need organiseerib klassijuhataja koostöös vastavate ainete õpetajatega. Õppekavas loetletud õppekäigud ja ekskursioonid võivad toimuda õppetundide ajal.

I kooliaste

Õppekäigud ja ekskursioonid viiakse läbi eesmärgiga tutvuda oma kodukoha loodusega, ajalooliste objektidega, riigi pealinnaga.

1. klass

- Rakvere Vallimägi
- Tammik
- Lääne-Viru maakond
- Rakvere Linnakodaniku muuseum

2. klass

- Põhjarannik
- Lahemaa
- Lääne-Virumaa Keskraamatukogu
- Rakvere Linnakodaniku muuseum

3. klass

- Tallinn
- Energiakeskus või AHHAA-keskus
- Rakvere Linnakodaniku muuseum
- SA Virumaa Muuseumid

II kooliaste

Õppekäigud ja ekskursioonid viiakse läbi eesmärgiga tutvuda Eesti loodusega, kultuuriga, ajalooa.

4. klass

- Kesk-Eesti, Tartu
- Rakvere Linnakodaniku muuseum
- SA Virumaa muuseumid

5. klass

- Rakvere linnaekskursioon
- Rakvere Linnakodaniku muuseum
- ajalootund Rocca al Mare vabaõhumuuseumis
- Palamuse
- SA Virumaa Muuseumid

6. klass

- Rakvere ja Rakvere ümbrus
- Lääne-Eesti saared
- SA Virumaa Muuseumid

III kooliaste

Õppekäigud ja ekskursioonid viiakse läbi eesmärgiga süvendada õpilaste teadmisi ajaloo-, geograafia-, bioloogia- ja kirjanduse tunnis õpitud valdkondades.

7. klass

- keskaegne Tallinn
- energiakeskus
- zooloogiamuuseum ja loodusmuuseum
- RMK Looduskool Sagadis
- Viru-Järva Regiooni Looduskaitsekeskuse osakond Palmises
- õppekäigud lähiloodusesse

8. klass

- Lääne- Virumaa, Lahemaa mõisad
- botaanikaaed
- tervishoiumuuseum
- energiakeskus
- õppekäigud lähiloodusesse

9. klass

- Riigikogu
- Lääne-Virumaa Keskraamatukogu

- Viru Maakohtu Rakvere kohtumaja
- Eesti rahvuspargid
- õppekäigud lähiloodusesse

IV kooliaste

Õppekäigud ja ekskursioonid planeeritakse ja viiakse läbi eesmärgiga toetada ja täiendada koolitundides käsitletavat

10. klass

- Eesti Rahva Muuseum Tartus
- Lääne-Virumaa Keskraamatukogu
- rahvusraamatukogu
- Rakvere kirikud
- kunstinäitused Rakveres, kunstniku ateljee külastus

11. klass

- kultuurilooline Vargamäe
- Riiklik Kunstimuseum (KUMU)
- Tartu Klassikalise Muinasteaduste muuseum
- vanalinnaekskursioon Tallinnas
- Tartu Ülikooli õppekeskus (matemaatika-füüsika õppesuund)

12. klass

- Tapa sõjaväeosa noormeestele
- okupatsioonimuseum
- kohaliku omavalitsuse istung
- Tartu Ülikool, Vanemuise Teater

15. LASTEVANEMATEGA TEHTAVA KOOSTÖÖ OSA ÕPILASTE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSES

- (1) Kool ootab, et lapsevanem tunneks aktiivset huvi oma lapse koolielu vastu, oleks kursis ta koolikohustuse täitmise ja edukusega koolis. Oleks loomulik, kui lapsevanem teaks, kes ja kuidas ta last koolis õpetab, miks ta laps vahel kooli minna ei taha, miks ta läheb nõu küsima sõpradelt, mitte õpetajalt või emalt-isalt.
- (2) Kooli ja kodu vahelise koostöö eelduseks on vastastikune objektiivne informatsioon. Kooli (õpetajate) ja lapsevanema vahelise sidepidamise vormid Rakvere Gümnaasiumis on järgmised:

- klassi lastevanemate koosolekud;
- klassijuhataja ja aineõpetajate isiklik kontakt;
- õpilaspäevik, hinnetelehed;
- arenguestlused;
- e-kool;
- kooli elektrooniline koduleht;
- ühised üritused koos õpilastega (klasside kontserdid, ekskursioonid);
- kooli kevadkontsert;
- lastevanemate üldkoosolek;
- loengud lastevanematele;

- lastevanemate päev (kohtumised psühholoogiga ja kooli juhtkonnaga, tundide külastamine).
- (3) Eraldi tuleb esile tõsta kooli hoolekogu tööd. See on töögrupp, kus mitte ainult ei vahetata infot, vaid tegeletakse kooli arenguküsimustega, kooliprobleemidele lahenduste otsimisega.
 - (4) Kooli hoolekogu töötab vastava üleriigilise määruse järgi ja sinna kuuluvad õpetajate, õpilaste ja lastevanemate esindajad.

17. NÕUDED ÕPETAJA TÖÖKAVALE

- (1) Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli ekskursiooni või õppekäiguna.
- (2) Õpetaja kujundab kooli õppekava alusel välja oma töökava, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, õpilaste vaimseid võimeid ja kooli materiaalseid ressursse, olemasolevat õppekirjandust.
- (3) Töökava koostamine ja arendamine kuulub õpetaja pädevusse.
- (4) Töökavad on koostatud kalendaarse plaanina veerandite või kursuste kaupa..
- (5) Töökavas on õppesisu liigendatud õppeteemade kaupa. Näidatud on kasutatav õppekirjandus, põhimõisted, oodatavad õppetulemused, kontroll ja hindamine ning märkuste lahtris kasutatavad õppemeetodid, lisamaterjalid.
- (6) Töökavad esitatakse direktori asetäitjatele õppe- ja kasvatustöö alal ning neid säilitatakse kooli elektroonilises andmebaasis.

18. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

- (1) Kooli õppekava koostamine, mis on tegelikult riikliku õppekava arendamine, eeldab järgmiste probleemide lahendamist:
 - milliste põhimõtete ja eesmärkide alusel õppekava arendatakse
 - milliseid ülesandeid ja millises järjekorras õppekava arendamisel tuleb täita;
 - kes võtavad osa õppekava arendusest;
 - kuidas organiseerida arendustegevust;
 - milliseid ressursse (ajalisi, motivatsioonilisi, intellektuaalseid, ruumilisi, rahalisi jne) vajatakse ja mil määral need on olemas, kust ja millisel viisil saada lisavahendeid?
- (2) Kooli õppekava koostamine ja arendamine eeldab õpilaste ja õpetajate; õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu; kooli ja lastevanemate ning kooli omaniku koostööd.
- (3) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.
- (4) Kooli õppekava peab leidma heakskiidu kooli õppenõukogu poolt ja õppekava kinnitab kooli direktor oma käskkirjaga.